

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

EFS-III.433.38.2021

DECYZJA Nr 206/22
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 16.11.2022 r.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

Andrzej Bętkowski — Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Renata Janik — Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
Marek Bogusławski — Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
Tomasz Jamka — Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
Marek Jońca — Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

NA PODSTAWIE:

art. 60 pkt 6, art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a, art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 poz. 1634, z późn. zm.), zwanej dalej „u.f.p.”; art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094); art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 9 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawa wdrożeniową”; art. 104 oraz art. 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000), zwanej dalej „k.p.a.” w zw. z art. 67 ust. 1 u.f.p.

W SPRAWIE:

rozpatrzenia wniosku Stowarzyszenia (...) z siedzibą w (...) (...), NIP: (...), REGON: (...), KRS: (...) o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich poprzez rozłożenia należności głównej na raty oraz umorzenie odsetek, których wysokość została określona w ostatecznej decyzji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...) 2021 roku

ORZEKA:

odmówić Stowarzyszeniu (...) udzielenia ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich poprzez rozłożenie należności głównej na raty oraz umorzenie odsetek w wysokości określonej w ostatecznej decyzji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...) 2021 roku

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu (...) 2021 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwany dalej „Organem”, „IZ” lub „Instytucją Zarządzającą”) decyzją nr (...) (zwanej dalej „decyzją zwrotową”) określił Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w (...) (zwanym dalej „Stowarzyszeniem”, „Beneficjentem”, „Stroną” lub „Wnioskodawcą”) przypadającą do zwrotu kwotę dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwanego dalej „RPO WŚ na lata 2014-2020”) w kwocie (...) zł, w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie (...) zł i środki budżetu krajowego w kwocie (...) zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi:
- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2018 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu;

- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu;

- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu;

- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu,

którą otrzymał na podstawie umowy o dofinansowanie projektu pn. „(...)” nr (...), a która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem oraz z naruszeniem procedur wskazanych w art. 184 u.f.p.

Na łączną kwotę należności głównej określoną Stronie do zwrotu (tj. kwotę (...) zł) składała się kwota wydatków uznanych za niekwalifikowalne w związku z nieosiągnięciem wskaźnika rezultatu bezpośredniego w wysokości (...) zł oraz kwota (...) zł niezwróconego w terminie niewykorzystanego (niewydatkowanego) w projekcie dofinansowania.

Przedmiotowa decyzja została doręczona Stronie w dniu (...) 2021 roku. W ustawowo zakreślonym terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji Stowarzyszenie nie wniosło wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, tym samym decyzja stała się ostateczna w dniu (...) 2021 roku. Strona nie wniosła również skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w (...) na powyższą decyzję w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. W dniu (...) 2021 roku Beneficjent złożył jednak do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej decyzji zwrotowej. Postanowieniem nr (...) z dnia (...) 2021 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego odmówił przywrócenia terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wojewódzki Sąd Administracyjny w (...) po rozpoznaniu skargi Stowarzyszenia na w/w postanowienie skargę oddalił (wyrok z dnia (...) roku, sygn. akt (...)).

Zgodnie z art. 207 ust. 1 pkt 1 i 2 u.f.p. Beneficjent był zobowiązany do zwrotu środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji na wskazany w niej rachunek bankowy. W dniu (...) 2021 roku Stowarzyszenie dokonało wpłaty kwoty (...) zł, zaś w dniu (...) 2021 roku – kwoty (...) zł, w tytule przelewu podając, że jest to zwrot „niewydatkowanej kwoty dofinansowania wraz z odsetkami”. W związku z faktem, że dokonane wpłaty nie pokrywały kwoty przypadającej do zwrotu (tj. kwoty (...) zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych) podlegały one

zaliczeniu na podstawie art. 55 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 roku poz. 1540, z późn. zm.), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”.

Postanowieniem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...) 2021 roku powyższe wpłaty zostały rozliczone w następujący sposób:

- 1) wpłata w kwocie (...) zł: kwotę (...) zł zaliczono na poczet należności głównej (z tytułu zwrotu niewydatkowanego dofinansowania); zaś kwotę (...) zł na poczet należnych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych;
- 2) wpłata (...) zł: kwotę (...) zł zaliczono na poczet należności głównej (z tytułu zwrotu niewydatkowanego dofinansowania);
- 3) kwota (...) zł pozostała po rozliczeniu kwoty niewydatkowanego dofinansowania: kwotę (...) zł zaliczono na poczet należności głównej (z tytułu zwrotu wydatków uznanych za niekwalifikowalne); zaś kwotę (...) zł – na poczet należnych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

W wyniku dokonanego rozliczenia kwota niezwróconego w terminie niewykorzystanego (niewydatkowanego) w projekcie dofinansowania w wysokości (...) zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia (...) 2021 roku do dnia zwrotu została spłacona w całości, natomiast kwota (...) zł została zaliczona na poczet pozostającej do spłaty należności głównej. Tym samym, po rozliczeniu w/w wpłat Beneficjentowi pozostawała do zwrotu kwota należności głównej w wysokości (...) zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi:

- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2018 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia (...) 2021 roku do dnia zwrotu;
- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia (...) 2021 roku do dnia zwrotu;
- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia (...) 2021 roku do dnia zwrotu;

W dniu (...) 2021 roku, działając na podstawie art. 15 § 1, 1a i 1b ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zwanej dalej: „u.p.e.a.”, Organ wezwał Stowarzyszenie do zwrotu należności w wysokości (...) zł, na którą składały się:

- należność główna (dofinansowanie projektu podlegające zwrotowi) w wysokości (...) zł,

- odsetki od należności główne w wysokości (...) zł liczone do dnia (...) 2021 roku,
- koszty upomnienia w wysokości 16 zł
wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od dnia (...) 2021 roku w terminie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia. Strona została również pouczona, że w przypadku nieuregulowania należności we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne w celu przymusowego ściągnięcia w/w należności w trybie egzekucji administracyjnej. Upomnienie zostało doręczone Stronie w dniu (...) 2021 roku – Beneficjent nie dokonał wpłaty należności w wyznaczonym terminie.

W trakcie biegu 7-dniowego terminu na dokonanie wpłaty określonej w upomnieniu, Stowarzyszenie w dniu (...) 2021 roku złożyło jednak dwa pisma: pierwsze skierowane do Dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (zwanego dalej „DW EFS”), drugie – do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. W obu pismach Strona poinformowała, że nie posiada środków pozwalających na zaspokojenie żądania objętego wezwaniem z dnia (...) 2021 roku. Stowarzyszenie podniosło, że ma status organizacji pożytku publicznego, a także przedsiębiorstwa społecznego oraz że nie prowadzi działalności dla osiągnięcia zysku. Równocześnie zwróciło się z prośbą o wstrzymanie egzekucji, gdyż ta „spowoduje szkody dla uczestników projektów i uniemożliwi Stowarzyszeniu zapewnienie im zaplanowanego w ramach projektów wsparcia”. Strona zapewniła, że dołoży wszelkich starań, aby sukcesywnie spłacać zobowiązanie. Jednocześnie w piśmie skierowanym do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Strona zwróciła się z prośbą o „rozłożenie należności objętych wezwaniem na raty oraz umorzenie zobowiązań ubocznych (odsetek od należności głównej)”.

W stosunku do prośby Stowarzyszenia o wstrzymanie egzekucji, Dyrektor DW EFS w piśmie z dnia (...) 2021 roku wyjaśnił Stronie że postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia (art. 15 § 1 u.p.e.a.), a na dzień sporządzenia pisma nie nastąpiło jeszcze wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W piśmie powołano się również na zasadę obligatoryjności egzekucji, wynikającą wprost z art. 6 § 1 u.p.e.a, który stanowi, że w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Poinformowano także Stronę, że kwestia ulg w spłacie zobowiązań uregulowana została w ustawie o finansach publicznych, przedstawiając odpowiednie przepisy prawne.

W związku ze złożeniem przez Stowarzyszenie (...) wniosku do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o rozłożenie należności objętych wezwaniem na raty oraz umorzenie zobowiązań ubocznych (odsetek od należności głównej), na podstawie art. 61 § 3 k.p.a. z dniem wpływu wniosku (tj. z dniem (...) 2021 roku) nastąpiło wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie objętej wnioskiem. W odniesieniu do wniosku Strony pismem z dnia (...) 2022 roku, Organ wskazał, że zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. należności, o których mowa w art. 60 u.f.p., właściwy organ może na wniosek zobowiązanego umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności – w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego. Stosownie zaś do przepisu art. 64 ust. 2 u.f.p. właściwy organ, na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, może udzielać określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 u.f.p. ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60 u.f.p., które:

- 1) nie stanowią pomocy publicznej;
- 2) stanowią pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis* ;
- 3) stanowią pomoc publiczną:
 - a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
 - b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,
 - c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

Instytucja Zarządzająca wyjaśniła, że zgodnie z prawem Unii Europejskiej pojęcie przedsiębiorcy jak również zakres pojęcia prowadzenia działalności gospodarczej są szersze niż w prawie krajowym, ponieważ działalność może mieć charakter gospodarczy w rozumieniu unijnego prawa konkurencji także w przypadku, gdy nie ma charakteru zarobkowego lub nie jest prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. Następnie wskazała, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje art. 37 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r.

poz. 743). IZ poinformowała Stronę, że stosownie do art. 37 ust. 7 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa w art. 37 ust. 1 tej ustawy, pomoc nie może być temu podmiotowi udzielona.

Organ wskazał również, że we wniosku z dnia (...) 2021 roku Strona nie określiła dokumentacji potwierdzającej okoliczności dotyczących aktualnej sytuacji finansowej Stowarzyszenia i jego możliwości płatniczych oraz szczegółowego harmonogramu spłat należności, z uwzględnieniem ilości i wysokości rat wraz ze wskazaniem, o jakie dochody i w oparciu o jaki majątek będą one spłacane. W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca wezwała Stowarzyszenie do przedstawienia wszystkich informacji i dokumentów, o których mowa w piśmie w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania. Organ ponadto wskazał, że w w/w terminie – zgodnie z art. 79a § 2 k.p.a. – Stowarzyszenie może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek, od których zależy uwzględnienie jego wniosku. Ponadto pouczone Wnioskodawcę, że w świetle art. 79a § 1 k.p.a. nieprzekazanie niezbędnych zaświadczeń, oświadczeń lub informacji może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony.

Pismo zostało odebrane przez Stronę w dniu (...) 2022 roku, a zatem 14-dniowy termin określony przez Organ upływał w dniu (...) 2022 roku. W dniu (...) 2022 roku do Instytucji Zarządzającej wpłynęło pismo Stowarzyszenia, w którym, powołując się na absencję chorobową pracowników spowodowaną zakażeniem wirusem Sars-Cov2, zwróciło się z prośbą o przedłużenie terminu do udzielenia wszelkich i szczegółowych wyjaśnień do dnia (...) 2022 roku. W odpowiedzi Instytucja Zarządzająca pismem z dnia (...) 2022 roku zawiadomiła Stronę, że wyraża zgodę na przedłużenie terminu na złożenie wyjaśnień i przedstawienie stosownej dokumentacji do dnia (...) 2022 roku, jednocześnie wskazując, że zakres przedmiotowy dokumentacji został określony w piśmie z dnia (...) 2022 roku. Powołując się na art. 79a § 1 k.p.a., Organ ponownie pouczył Stronę, że nieprzekazanie niezbędnych zaświadczeń, oświadczeń lub informacji może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z jej żądaniem. Stowarzyszenie zostało również poinformowane, że zgodnie z art. 79a § 2 k.p.a. w terminie do dnia (...) 2022 roku może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek, od których zależy uwzględnienie jego wniosku.

W dniu (...) 2022 roku do Instytucji Zarządzającej wpłynęło pismo Stowarzyszenia z dnia (...) 2022 roku, w którym poinformowało, że obecnie nie dysponuje środkami pozwalającymi na jednorazową spłatę zobowiązania. Strona wskazała, że oprócz zobowiązań wobec Województwa Świętokrzyskiego posiada również zobowiązania ze stosunku pracy, zobowiązania ze stosunków cywilnoprawnych, a także zobowiązania z tytułu pożyczek ze (...) oraz (...), jak również „zobowiązania u innego podmiotu, które są na drodze sądowej w Sądzie Rejonowym w (...) I Wydziale Cywilnym Sygn. akt (...) oraz w Sądzie Okręgowym w (...) I Wydział Cywilny Sygn. Sprawy (...)”. Wnioskodawca wskazał, że łącznie do odzyskania ma „z jednego projektu (...) zł + odsetki, a z drugiego (...) zł + odsetki bankowe, co łącznie daje kwotę około (...) zł”, twierdząc, że „sprawy te są na tyle zaawansowane, że do końca 2022 roku powinny się zakończyć”. Stowarzyszenie wskazało również, że „posiada budynek, w którym realizowany jest obecnie projekt (...) w ramach umowy: (...) i w którym realizowana będzie trwałość przedmiotowego projektu”.

W zakresie spłaty zobowiązania Strona zaproponowała następujący harmonogram spłat w odniesieniu do należności głównej:

- styczeń 2023 roku – (...) zł
- czerwiec 2023 roku – (...) zł
- grudzień 2023 roku – (...) zł
- kwiecień 2024 roku – (...) zł
- listopad 2024 roku – (...) zł
- kwiecień 2025 roku – (...) zł
- listopad 2025 roku – (...) zł
- kwiecień 2026 roku – (...) zł

W stosunku zaś do odsetek, Strona ponownie zawnioskowała o ich umorzenie, powołując się na obecną sytuację Stowarzyszenia związaną z koniecznością realizacji wskazanych w piśmie zobowiązań oraz na fakt wpisania Wnioskodawcy „na listę podmiotów wykluczonych z ubiegania się o dofinansowanie środków unijnych, co stanowiło podstawę do funkcjonowania organizacji”.

Do pisma z dnia (...) 2022 roku Strona nie załączyła jakiegokolwiek dokumentacji dotyczącej aktualnej sytuacji finansowej Stowarzyszenia. Wnioskodawca nie określił również, o jaki rodzaj pomocy się ubiega ani nie przedstawił żadnego z dokumentów, które zostały

przez Organ wskazane w piśmie z dnia (...) 2022 roku w odniesieniu do ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Pismami z dnia (...) 2022 roku, (...) 2022 roku, (...) 2022 roku, (...) 2022 roku oraz (...) 2022 roku Instytucja Zarządzająca zawiadomiła Stronę o przedłużeniu postępowania administracyjnego, zaś pismem z dnia (...) 2022 roku o zebraniu materiału dowodowego. Wnioskodawca odebrał zawiadomienie w dniu (...) 2022 roku, jednakże w wyznaczonym przez Organ terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma nie skorzystał z przysługującego mu prawa wglądu w akta sprawy oraz sporządzenia z nich notatek, kopii lub odpisów.

Stan prawny

W dniu (...) 2021 roku do Instytucji Zarządzającej wpłynął wniosek Stowarzyszenia (...) z siedzibą w (...) o „rozłożenie należności objętych wezwaniem na raty oraz umorzenie zobowiązań ubocznych (odsetek od należności głównej)”, który zainicjował postępowanie administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu należności określonej decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...) 2021 roku, z uwzględnieniem postanowienia nr (...) z dnia (...) 2021 roku o zaliczeniu wpłat dokonanych w dniu (...) i (...) 2021 roku.

Stosownie do art. 60 pkt 6 u.f.p. należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności są środkami publicznymi stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a u.f.p. organem pierwszej instancji właściwym do wydawania decyzji w odniesieniu do należności wskazanych w art. 60 pkt 6 u.f.p. jest Instytucja Zarządzająca. Na podstawie art. 9 ust 2 pkt 9 lit. b ustawy wdrożeniowej do zadań instytucji zarządzającej należy wydawanie decyzji o umorzeniu w całości albo w części oraz o odroczeniu albo rozłożeniu na raty spłaty należności wynikających z obowiązku zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów, projektów lub zadań, o których mowa w art. 61 u.f.p.

Podstawy materialnoprawne stosowania ulg w spłacie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym reguluje art. 64 u.f.p.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 u.f.p. należności, o których mowa w art. 60 u.f.p., właściwy organ może:

- 1) z urzędu umarzać w całości – w przypadku gdy zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1-4.
- 2) na wniosek zobowiązanego:
 - a) umarzać w całości – w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zobowiązanego lub interesem publicznym;
 - b) umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności - w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego.

Kwota orzeczona Stowarzyszeniu do zwrotu w decyzji nr (...) z dnia (...) 2021 roku stanowi należność, o której mowa w art. 60 u.f.p., a zatem w sprawie zastosowanie znajduje art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p., gdyż w piśmie z dnia (...) 2021 roku Strona zawnioskowała o rozłożenie na raty należności głównej oraz umorzenie pozostałej części kwoty przypadającej do zwrotu (tj. odsetek).

Na podstawie zaś art. 64 ust. 2 u.f.p. właściwy organ, na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, może udzielać określonych w ust. 1 pkt 2 ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60, które:

- 1) nie stanowią pomocy publicznej;
- 2) stanowią pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis* ;
- 3) stanowią pomoc publiczną:
 - a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
 - b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,

c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

Z treści powyższego przepisu wynika, że udzielenie ulgi na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą wymaga zaistnienia zarówno przesłanek określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. (tj. zaistnienia uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, w szczególności możliwości płatniczych zobowiązanego) jak i wymogów określonych w 64 ust. 2 u.f.p.

W celu ustalenia kolejności badania w/w przesłanek, Instytucja Zarządzająca odwołała się do regulacji dotyczących ulg w spłacie zobowiązań podatkowych na gruncie Ordynacji podatkowej. Stosownie do art. 67a i 67b Ordynacji podatkowej przyznanie ulgi podatnikom prowadzącym działalność gospodarczą uzależnione jest od istnienia ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego (art. 67a Ordynacji podatkowej) oraz spełnienia wymogów wynikających z regulacji dotyczących pomocy publicznej (art. 67b Ordynacji podatkowej). Przedsiębiorcy mogą otrzymać ulgę jedynie wtedy, gdy nie stanowi ona pomocy publicznej albo stanowi pomoc publiczną dopuszczalną w świetle prawa unijnego. Ponadto, podatnik prowadzący działalność gospodarczą musi określić we wniosku, o którą z nich się ubiega, a ponadto dołączyć wymagane w związku z tym dokumenty (na ogół chodzi o pomoc de minimis).

W odniesieniu do zasad przyznawania ulg podatkowych Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 19 maja 2022 roku (sygn. akt III FSK 579/21, CBOSA) stwierdził, że cały art. 67b Ordynacji jest oparty na zasadzie uznania administracyjnego i do wszystkich rodzajów ulg przewidzianych w art. 67b Ordynacji podatkowej winny być stosowane m.in. kryteria ważnego interesu podatnika i interesu publicznego: „W przypadku art. 67a i art. 67b OrdPU są one ze sobą powiązane w ten sposób, że przepis art. 67b powinien być stosowany łącznie z art. 67a, a więc przy uwzględnieniu zarówno rodzajów udzielanych ulg podatkowych określonych w trzech punktach § 1, jak i przesłanki ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego. Organ podatkowy nie może zatem udzielić ulgi podatkowej osobie prowadzącej działalność gospodarczą, o ile nie zachodzą łącznie przesłanki udzielenia takiej ulgi określone w przepisach art. 67a i art. 67b. Brak przesłanek z któregokolwiek z tych

przepisów uniemożliwia udzielenie wnioskowanej ulgi. Przedstawiony pogląd, można uznać za dominujący w orzecznictwie sądowym (por. wyroki NSA: z 7 lipca 2009 r., I FSK 518/08; z 4 marca 2010 r., II FSK 1690/08; z 20 sierpnia 2010 r., II FSK 610/09; z 20 sierpnia 2010 r., II FSK 799/09; z 28 czerwca 2011 r., II FSK 243/10; z 11 maja 2012 r., II FSK 2257/10; z 29 czerwca 2011 r., II FSK 299/10; z 23 stycznia 2014 r., II FSK 532/12; z 10 marca 2016 r., II FSK 76/14; z 5 maja 2017 r., II FSK 1108/15; z 12 października 2017 r., II FSK 1592/17; z 30 sierpnia 2018 r., II FSK 2405/16; z 13 marca 2019 r., II FSK 1027/17). Pogląd zbieżny ze wskazanym w orzecznictwie sądowym, prezentowany jest również w doktrynie prawa podatkowego. Komentując reguły wynikające z omawianych przepisów podkreślono, że w świetle art. 67b § 1 pkt 2 OrdPU organ podatkowy, rozpoznając wnioski o udzielenie pomocy de minimis, powinien w pierwszej kolejności badać, czy spełnione zostały przesłanki określone w art. 67a § 1, a zatem czy wystąpił ważny interes podatnika lub interes publiczny (B. Dauter, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Warszawa 2017 r., str. 510 i nast.). Zgodnie z art. 67b § 1 in principio OrdPU, podatnikom prowadzącym działalność gospodarczą wolno udzielać ulg w spłacie zobowiązań podatkowych określonych w art. 67a tej ustawy. Wśród wskazanych w dalszych przepisach tego artykułu przesłanek udzielania ulg nie wyłączono "ważnego interesu podatnika" oraz "interesu publicznego" (B. Brzeziński – red. Ordynacja podatkowa. Komentarz praktyczny, Toruń 2015 r., str. 354)”.

W odniesieniu do powyższych rozważań, Instytucja Zarządzająca podziela pogląd zaprezentowany w wyroku Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 13 marca 2019 roku (sygn. akt II FSK 1027/17, CBOSA): „Prawidłowe odczytanie wzajemnej relacji art. 67a i art. 67b wymaga łącznej analizy tych przepisów. Należy zwrócić szczególną uwagę, że część składanych przez przedsiębiorców wniosków o udzielenie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych może w ogóle nie dotyczyć sfery pomocy publicznej (art. 67b § 1 pkt 1 OrdPU). Uwzględniając tę okoliczność za prawidłowy należy uznać następujący tryb procedowania: W wypadku złożenia spełniającego wymogi formalne wniosku o udzielenie ulgi organ w pierwszej kolejności ustala, czy za przyznaniem tej formy pomocy przemawia ważny interes podatnika lub interes publiczny. Są to podstawowe kryteria, których spełnienie umożliwi organom podatkowym przyznanie ulgi. W sytuacji gdy żadna z tych przesłanek nie wystąpi, bez znaczenia pozostaje ustalenie czy ulga jest dopuszczalną pomocą publiczną. Skoro organ nie może udzielić ulgi, to nie ma podstaw do zastosowania przepisów regulujących pomoc publiczną. Jeżeli organ stwierdzi istnienie ważnego interesu podatnika

lub interesu publicznego, w kolejnym etapie ustala, czy wnioskodawca jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą. Ustalenie, że wniosek pochodzi od takiego podmiotu, skutkuje tym, że dalsze postępowanie w sprawie udzielenia ulgi w spłacie powinno być prowadzone z uwzględnieniem przepisów regulujących pomoc publiczną”.

Przenosząc powyższe rozważania z Ordynacji podatkowej na grunt u.f.p., w przedmiotowej sprawie Instytucja Zarządzająca zastosowała zatem następujący tryb procedowania wniosku Strony o udzielenie ulgi:

- 1) Czy spełnione zostały przesłanki uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, w szczególności możliwości płatniczych zobowiązanego, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p.?
- 2) Czy w sprawie zastosowanie znajduje również art. 64 ust. 2 u.f.p., tj. czy Stowarzyszenie (...) jest zobowiązanym prowadzącym działalność gospodarczą?
- 3) W przypadku uznania Strony za zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, czy ulga jest dopuszczalna w świetle przepisów unijnych dotyczących pomocy publicznej i pomocy de minimis?

Wart podkreślenia jest jednak fakt, że niezależnie od przyjętej kolejności, w przypadku wniosku zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą o zastosowanie ulgi w postaci częściowego umorzenia zobowiązania, rozłożenia należności na raty, odroczenia terminu spłaty oba wymogi – zaistnienie przesłanek uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych (art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p.) oraz dopuszczalność udzielenia pomocy (art. 64 ust. 2 u.f.p.) – muszą być spełnione łącznie, a brak którejkolwiek z nich uniemożliwia zastosowanie instytucji ulgi. Przepis art. 64 ust. 2 u.f.p. powinien być bowiem stosowany łącznie z art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p., a więc przy uwzględnieniu zarówno rodzajów udzielanych ulg określonych w tym przepisie, jak i przesłanki uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych. Organ nie może zatem udzielić ulgi w spłacie zobowiązanemu prowadzącemu działalność gospodarczą, o ile nie zachodzą łącznie przesłanki udzielenia takiej ulgi określone w przepisach art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. oraz art. 64 ust. 2 u.f.p.

Ad. 1

Jak wskazano powyżej, w pierwszej kolejności Instytucja Zarządzająca zbadła, czy w sprawie spełnione zostały przesłanki wskazane w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p., tj. czy udzielenie ulgi w spłacie podyktowane jest uzasadnionymi względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że z art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. wynika w pierwszej kolejności obowiązek oceny, czy w sprawie zachodzi przypadek uzasadniony względami społecznymi lub gospodarczymi (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2022 roku, sygn. akt III OSK 4613/21, Legalis 2650763). W przypadku stwierdzenia, że taka sytuacja nie występuje, Organ nie ma możliwości udzielenia Stronie wnioskowanej ulgi. Natomiast w przypadku stwierdzenia występowania pozytywnych przesłanek Organ może taką ulgę udzielić, opierając się na uznaniu administracyjnym. Zauważyć bowiem należy, że z użytego w przepisie art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. sformułowania "może" wynika, że decyzje wydane na jego podstawie mają charakter uznaniowy. Oznacza to, że organ administracji publicznej może, ale nie musi wydać decyzji pozytywnej, czyli zastosowanie ustanowionej w nim ulgi jest prawem, a nie obowiązkiem właściwego organu. Tym samym, nawet spełnienie określonej w tym przepisie przesłanki uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych nie oznacza powstania po stronie właściwych organów obowiązku udzielenia ulgi, a jedynie stwarza możliwość jej udzielenia. Spełnienie wymienionych w powołanym przepisie przesłanek otwiera tylko możliwość rozważenia zasadności wniosku strony, nie obligując organów do uwzględnienia ulgi. Użyte w przepisie sformułowanie "może" przesądza bowiem o tym, że decyzje wydane na jego podstawie mają charakter uznaniowy. Zaznaczyć jednak trzeba, iż wybór taki nie może być dowolny i musi wynikać z wszechstronnego oraz dogłębnego rozważenia wszystkich okoliczności faktycznych sprawy, w szczególności tych podnoszonych przez stronę. Organ administracji publicznej, działając w ramach uznania administracyjnego, ma możliwość wyboru pozytywnego lub negatywnego dla strony rozstrzygnięcia, którego podjęcie poprzedzać winno należyte zgromadzenie i przeanalizowanie materiału dowodowego, prawidłowe ustalenie stanu faktycznego i przeprowadzenie wnioskowania opartego na zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Jak bowiem wskazano powyżej, zastosowanie instytucji ulgi przez właściwy organ jest prawem, a nie obowiązkiem.

Podstawowym kryterium oceny zasadności udzielenia ulgi na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. jest zaistnienie w sprawie uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, w szczególności możliwości płatniczych zobowiązanego. Sformułowania względy społeczne lub gospodarcze będące przesłankami po spełnieniu których Organ może zastosować ulgę, są klauzulami generalnymi, a zatem w przypadku próby ich definicji należy odwołać się do sformułowań pozaprawnych. Przepisy prawa nie zawierają definicji legalnej w/w pojęć, dlatego też właściwy organ oceniając stopień spełnienia przesłanek musi posiłkować się rozumieniem tych pojęć wypracowanym w orzecznictwie sądów administracyjnych. Ważne względy społeczne lub gospodarcze zobowiązanego to sytuacja, gdy z powodu nadzwyczajnych przypadków losowych lub szczególnego splotu okoliczności dany podmiot nie jest w stanie uregulować zobowiązań, przy czym nie można ich utożsamiać z subiektywnym przekonaniem zobowiązanego. O istnieniu względów społecznych lub gospodarczych decydować powinny bowiem kryteria zobiektywizowane, zgodnie z powszechnie aprobowaną hierarchią wartości (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt I GSK 1605/20, Legalis 2536121). Podkreślenia wymaga również fakt, że nie każde trudności finansowe mogą uzasadniać zastosowanie ulgi, lecz tylko takie, które w konkretnych okolicznościach uzasadnione byłyby względami społecznymi lub gospodarczymi zobowiązanego, w szczególności jego możliwościami płatniczymi. Tak więc dbałość o interes Skarbu Państwa czy jednostki samorządu terytorialnego wymaga, aby dłużnicy publicznoprawni przestrzegali przepisów prawa, w tym ustawy o finansach publicznych, oraz by była respektowana zasada równości i sprawiedliwości regulowania powstałych zobowiązań, od której wyjątkiem są ulgi w ich spłacie. Biorąc pod uwagę powyższe, ulgi w spłacie zobowiązań – chociaż dopuszczone przez ustawodawcę i niezbędne z punktu widzenia kompletności systemu – stanowią jednak odstępstwo od zasady powszechności regulowania zobowiązań. Ten wyjątkowy charakter ulg w spłacie należności sprawia, że można je stosować w sytuacji, gdy z powodów równie wyjątkowych dłużnik nie może wywiązać się z obowiązku uiszczenia należności mającej charakter publicznoprawny. Tym samym, szczególny charakter muszą mieć także okoliczności uzasadniające zastosowanie ulgi. Stosownie do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2022 roku (sygn. akt III OSK 4613/21, Legalis 2650763) „stosowanie instytucji umorzenia zaległości na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o finansach publicznych ze swojej istoty wymaga wykładni zawężającej, ponieważ stanowi wyjątek od obowiązku

uiszczenia należności o charakterze publicznoprawnym. "Uzasadnione względy", o których stanowi ten przepis to właśnie względy szczególne, wyjątkowe, które w danym, konkretnym przypadku uzasadniają możliwość odstąpienia od obowiązku uiszczenia należności pieniężnej o charakterze publicznoprawnym. Ustawodawca posłużył się w tym przypadku kwantyfikatorem "w szczególności" wskazując możliwości płatnicze zobowiązanego jako jedno z dopuszczalnych kryteriów oceny zastosowania instytucji umorzenia należności".

Pod pojęciem **względów gospodarczych** należy rozumieć sytuację, w jakiej znalazła się strona wnioskująca o przyznanie ulgi z powodów niezależnych od jej postępowania, a których skutkiem jest takie pogorszenie jej sytuacji finansowej, że nie będzie w stanie wywiązać się ze zobowiązania mającego być przedmiotem ulgi. Przesłanka ta odnosi się do sytuacji nadzwyczajnych i zdarzeń losowych, których strona prowadząc swoją działalność w normalnej sytuacji ekonomicznej nie mogła przewidzieć i na wystąpienie których nie miała wpływu, a pogorszenie sytuacji finansowej nie nastąpiło z jej winy. W związku z tym szczególny nacisk powinien być położony na analizę sytuacji ekonomicznej strony.

Z kolei **względy społeczne** rozumiane są jako dyrektywa postępowania nakazująca respektowanie wartości wspólnych dla całego społeczeństwa takich jak: sprawiedliwość, zaufanie obywateli do organów władzy. Przesłanka ta wiąże się z finansowym aspektem funkcjonowania wspólnoty samorządowej i społeczeństwa, przy czym nie można jej zawęzić jedynie do sytuacji ekonomicznej zobowiązanego.

Rozpatrując kwestię uzasadnionych względów gospodarczych lub społecznych w odniesieniu do przedmiotowej sprawy, Instytucja Zarządzająca w pierwszej kolejności przeanalizowała okoliczności, w jakich doszło do powstania należności. W decyzji nr (...) z dnia (...) 2021 roku jako podstawę prawną zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich IZ wskazała art. 207 ust 1 pkt 1 i 2 u.f.p. W uzasadnieniu decyzji Organ wyjaśnił, że Beneficjent nie wywiązał się z obowiązku realizacji projektu zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie, który stanowił integralną część umowy o dofinansowanie nr (...) z dnia (...) 2017 roku, zwanej dalej „Umową”. Nie zrealizował celu głównego projektu, którym zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie było promowanie programów zdrowotnych nastawionych na profilaktykę wczesnego wykrywania raka szyjki macicy oraz podnoszenie świadomości społecznej

dotyczącej konieczności poddawania się badaniom profilaktycznym ukierunkowanym na wczesne wykrywanie raka szyjki macicy wśród (...) osób z terenu (...). Cel projektu mierzony był wskaźnikiem rezultatu bezpośredniego – liczbą osób, które poddały się badaniu cytologicznemu – którego wartość docelowa wynosiła (...) osób, zaś osiągnięta – (...) osób. Organ zwraca uwagę, że wykonanie założeń zadeklarowanych we wniosku o dofinansowanie to jeden z podstawowych obowiązków nałożonych na Beneficjenta w Umowie. Założenia merytoryczne projektu mierzone są poprzez wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego. Już w trakcie realizacji projektu Organ wielokrotnie zwracał uwagę na niski stopień wykonania wskaźników i wzywał Beneficjenta do zintensyfikowania działań w celu osiągnięcia założonych wartości docelowych:

- informacja z dnia (...) 2018 roku o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność za okres od (...) 2018 do (...) 2018 roku z dnia (...) 2018 roku;
- informacja z dnia (...) 2019 roku o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność za okres od (...) do (...) 2018 roku z dnia (...) 2019 roku;
- informacja z dnia (...) 2019 roku o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność za okres od 1 do 31 stycznia 2019 roku z dnia 8 kwietnia 2019 roku.

Ponadto, w informacji z dnia (...) 2019 roku o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność za okres od (...) 2019 roku do (...) 2019 roku, IZ przypominała, że zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020” z dnia 22 sierpnia 2019, zwanymi dalej: „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków”, na etapie rozliczenia końcowego wniosku o płatność kwalifikowalność wydatków w projekcie oceniana będzie w odniesieniu do stopnia osiągnięcia określonych we wniosku o dofinansowanie założeń merytorycznych, mierzonych poprzez wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego.

W dniu (...) 2020 roku IZ sporządziła informację o pozytywnej weryfikacji wniosku końcowego za okres od (...) 2019 roku do (...) 2019 roku, w której wyjaśniła, że zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków oraz postanowieniami Umowy na etapie rozliczenia końcowego wniosku o płatność dokonała oceny kwalifikowalności wydatków w projekcie w odniesieniu do stopnia osiągnięcia określonych we wniosku o dofinansowanie założeń merytorycznych projektu. Instytucja Zarządzająca postanowiła

zastosować regułę proporcjonalności uznając, iż Beneficjent nie osiągnął założeń w projekcie, a tym samym nie zrealizował celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego oraz celu głównego projektu. Dodatkowo przedmiotowym pismem Organ wezwał Beneficjenta do zwrotu dotychczas niezwróconych oszczędności w projekcie w wysokości (...) zł z odsetkami naliczonymi od dnia otrzymania ostatniej transzy dofinansowania, tj. od dnia (...) 2019 roku oraz kwoty niekwalifikowalnego dofinansowania w związku z zastosowaniem reguły proporcjonalności w wysokości (...) zł w terminie 14 dni kalendarzowych od otrzymania przedmiotowej informacji. Ponadto wskazał, że w razie braku zwrotu kwoty niekwalifikowalnej w określonym terminie, zostaną od niej naliczone odsetki. W dniu (...) 2020 roku Organ skierował do Beneficjenta wezwanie do zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami, w którym wskazał, że w przypadku niedokonania zwrotu w terminie 14 dni od dnia otrzymania dofinansowania wszczęta zostanie procedura na podstawie art. 207 ust. 9 u.f.p. W związku z niedokonaniem zwrotu środków określonych w wezwaniu, w dniu (...) 2020 roku IZ zawiadomiła Stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie orzeczenia obowiązku zwrotu dofinansowania ze środków europejskich i budżetu państwa wykorzystanego z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., zakończonego w dniu (...) 2021 roku wydaniem decyzji zwrotowej określającej kwotę przypadającą do zwrotu, termin od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków.

Biorąc pod uwagę powyższe, o konsekwencjach nieosiągnięcia wskaźników, które przekładały się bezpośrednio na konieczność zwrotu środków, Beneficjent był już informowany przez Organ w 2019 roku (pismo z dnia (...) 2019 roku), zaś o kwocie środków dofinansowania przypadającej do zwrotu w piśmie z dnia (...) 2020 roku. Decyzja z dnia (...) 2021 roku miała wyłącznie charakter deklaratoryjny i potwierdzała istnienie zobowiązania zwrotu środków, które powstało z mocy prawa. Decyzja orzekająca o zwrocie środków nie jest bowiem decyzją konstytutywną, a deklaratywną, a zatem jedynie określa należność, która powstała wcześniej wskutek wykorzystania środków z naruszeniem procedur, czego efektem jest obowiązek ich zwrotu wraz z odsetkami liczonymi od dnia przekazania tych środków (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z siedzibą w Szczecinie z dnia 6 września 2017 roku, sygn. akt I SA/Sz 240/17, Legalis 1668899). W decyzji zwrotowej wydanej na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 1 i 2 u.f.p. Organ wskazał (określił) jedynie kwotę dofinansowania przypadającą do zwrotu, zaś obowiązek zwrotu tych środków powstał już z chwilą zaistnienia przesłanek przewidzianych przepisami prawa (por. wyrok Naczelnego

Sądu Administracyjnego z dnia 13 czerwca 2017 roku, sygn. akt. II GSK 3644/15, Legalis 1652171). Tym samym, w przedmiotowej sprawie należy wykluczyć zaistnienie zdarzenia losowego, gdyż sytuacja, w której znajduje się obecnie Wnioskodawca, nie jest następstwem zjawiska nieprzewidywalnego ani nadzwyczajnego, lecz konsekwencją świadomych działań podjętych przez Stronę w przeszłości, tj. wykorzystaniem przyznanego dofinansowania niezgodnie z warunkami Umowy. Aktualna sytuacja finansowa Stowarzyszenia nie jest zatem wynikiem zdarzeń losowych czy splotu niekorzystnych okoliczności, ale podejmowanych przez Wnioskodawcę decyzji oraz wiedzy, która posiadał już od (...) 2019 roku, kiedy został informowany przez Instytucję Zarządzającą o konsekwencjach nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu. Przyznanie w tej sytuacji ulgi w postaci rozłożenia na raty należności głównej oraz umorzenia odsetek stanowiłoby akceptację dla nienależytego wywiązywania się z Umowy. Należy też mieć na względzie, że przyznanie ulgi jednemu podmiotowi może skutkować zarzutem stawiania go w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do innych podmiotów, które wywiązują się rzetelnie ze swych obowiązków umownych i ponoszą skutki nałożonych na nie korekt finansowych.

Należy podkreślić, że przystąpienie do realizacji projektów finansowanych w ramach regionalnego programu operacyjnego jest dobrowolne. Wiąże się jednak z szeregiem obowiązków wynikających z dysponowania środkami publicznymi, które beneficjent bierze na siebie z chwilą przystąpienia do umowy o dofinansowanie projektu. Korzystanie ze środków publicznych zawsze wiąże się z wyższymi wymaganiami co do ich wydatkowania, gdyż środki te winny być rozdysponowane w sposób celowy i oszczędny. W tym zakresie Stowarzyszenie ponosi całkowitą odpowiedzialność za niezrealizowanie projektu zgodnie z przyjętymi przez siebie założeniami. Nieosiągnięcie celu projektu oznacza nieprawidłowe wykonanie Umowy. W efekcie niezrealizowanie projektu w zakładanej wersji oznacza nieefektywne wykorzystanie środków publicznych, a to stanowi naruszenie Umowy. Korzystanie z dofinansowania na realizację projektu w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 powinno być poprzedzone wnikliwą weryfikacją własnych zasobów finansowych tak, aby zapewnić właściwą realizację zaplanowanego przedsięwzięcia. Należy zwrócić uwagę, że dopuszczenie do realizacji projektu i przyznanie dofinansowania oznacza, że IZ, wybierając projekt do dofinansowania, opiera się na oświadczeniach składanych przez dany podmiot we wniosku, w szczególności w zakresie spełnienia kryteriów wymaganych w regulaminie konkursu. Ocenia również wnioski o dofinansowanie w zakresie planowanych

założeń projektu i działań, które mają być podjęte w celu zrealizowania wskaźników. Bierze pod uwagę także łączny potencjał finansowy wnioskodawcy i partnerów oraz ich doświadczenie w realizowaniu projektów finansowanych ze środków publicznych. Wnioskując o dofinansowanie, Strona powoływała się na 9-letnie doświadczenie m.in. w realizacji działań profilaktycznych, zadań edukacyjno-rozwojowych oraz kilkunastu projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (sekcja 4.4 wniosku o dofinansowanie). Mając na uwadze powyższe, od podmiotu posiadającego takie doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków europejskich wymaga się staranności podwyższonej w stosunku do przeciętnej. Skoro Strona tak postrzegała swoje możliwości skutecznego zaktywizowania prozdrowotnego grupy docelowej to musiała również odpowiadać za niezrealizowanie zadeklarowanych celów projektu (str. 79 decyzji zwrotowej).

Podkreślenia wymaga fakt, iż kwota przypadająca do zwrotu określona w decyzji zwrotowej, pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu krajowego, których Instytucja Zarządzająca jest jedynie dysponentem. Środki te mogą być przeznaczone jedynie na wydatki uznane za kwalifikowalne w programie operacyjnym zgodnie z warunkami dofinansowania ustalonymi w Umowie. Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej jako wierzyciel nie ma swobody w dysponowaniu wierzytelnością publicznoprawną. W przypadku nieodzyskania środków przez IZ wydatki obciążają budżet Województwa Świętokrzyskiego (gdyż środki wydatkowane nieprawidłowo muszą zostać zwrócone do budżetu UE na koniec danego okresu programowania), chyba że Instytucja Zarządzająca nie odzyska ich pomimo wykorzystania wszelkich dostępnych środków, w tym środków egzekucyjnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Mając na uwadze powyższe, udzielenie ulgi Stowarzyszeniu stanowiłoby naruszenie zasady równego traktowania beneficjentów środków unijnych. Powyższe okoliczności wskazują, iż za udzieleniem ulgi na rzecz Wnioskodawcy nie przemawiają jakiegokolwiek względy społeczne. Wręcz przeciwnie – pozytywne rozpatrzenie wniosku oznaczałoby ochronę tylko indywidualnego interesu Strony i to kosztem interesu społecznego.

We wniosku z dnia (...) 2022 roku Strona zadeklarowała, że nie posiada środków pozwalających na zaspokojenie żądania zapłaty zobowiązania, powołując się na fakt

posiadania statusu organizacji pożytku publicznego i przedsiębiorstwa społecznego. Strona zadeklarowała, że nie prowadzi działalności dla osiągnięcia zysku, a wszelki środki zgromadzone na rachunkach bankowych wykorzystywane są do realizacji projektów społecznych i pochodzą zarówno z funduszy unijnych jak i środków krajowych i samorządowych, których Stowarzyszenie nie może przeznaczyć na cele niezwiązane z realizacją zadań z tych projektów. Na uwagę zasługuje fakt, że w momencie ubiegania się o dofinansowanie w 2017 roku, Stowarzyszenie również miało status organizacji pożytku publicznego (data dokonania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: (...) 2010 roku), tym samym okoliczność ta nie jest następstwem żadnego zjawiska losowego, nieprzewidywalnego ani nadzwyczajnego. Co więcej, decyzję o przystąpieniu do konkursu (...), w ramach którego Stronie przyznano dofinansowanie, podjęła ona w sposób autonomiczny, mając jednocześnie świadomość ryzyka zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w przypadku zaistnienia okoliczności skutkujących obowiązkiem zwrotu dofinansowania (§ 15 Umowy). Podkreślenia wymaga fakt, że Stowarzyszenie nie jest nowicjuszem w realizacji projektów dofinansowanych ze środków unijnych. Ma ono bowiem wieloletnie doświadczenie w przeprowadzaniu projektów unijnych, zarówno w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 – 9 projektów jako lider i 3 jako partner, a ponadto 2 projekty prowadzone na podstawie umów z (...), tj. (...) w (...) (decyzja zwrotowa, str. 40). Dodatkowo, Wnioskodawca korzystał ze środków unijnych także w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013) – 8 zrealizowanych projektów. Stowarzyszenie prowadzi/-ło również projekty poza terenem województwa świętokrzyskiego, zarówno w ramach innych regionalnych programów operacyjnych (woj. łódzkie (...), małopolskie (...), lubelskie (...), wielkopolskie (...), mazowieckie (...), jak i w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (...) (decyzja zwrotowa, str. 40). Mając na uwadze powyższe, Strona musiała mieć świadomość tego, czy zgłoszony w ramach konkursu projekt jest w pełni możliwy do zrealizowania, a wskazane cele zostaną osiągnięte, tym bardziej, że wartości wskaźników, które odnosiły się do założeń merytorycznych projektu, określiła samodzielnie jako możliwe do osiągnięcia. W związku z powyższym, możliwości przeznaczenie środków pochodzących z funduszy unijnych, krajowych i samorządowych na cele niezwiązane z realizacją zadań projektowych, na które powołuje się Strona we wniosku z dnia (...) 2021 roku, nie jest żadną nową nieprzewidzianą okolicznością uzasadniającą zastosowanie wnioskowanej ulgi. Podmiot tak doświadczony w realizacji projektów finansowanych

z udziałem środków europejskich powinien mieć świadomość, że odpowiedzialności za właściwą realizację projektu spoczywa na nim, a co za tym idzie powinien również mieć na uwadze wszelkie konsekwencje finansowe w przypadku niezrealizowania założeń merytorycznych projektu, tym bardziej, że był o informowany kilkakrotnie przez Instytucję Zarządzającą o niskim stopniu osiągnięcia wskaźników począwszy od pisma z dnia (...) 2018 roku. Powstanie przedmiotowej należności, jak wykazano w decyzji zwrotowej, spowodowane było realizacją projektu niezgodnie z procedurami przy wykorzystaniu środków publicznych, a zatem okoliczność ta nie stanowi ani sytuacji nadzwyczajnej ani zdarzenia losowego, którego Strona nie mogła przewidzieć ani na wystąpienie którego nie miała wpływu.

Powołując się na dobro uczestników realizowanych projektów, a także pracowników zatrudnianych do obsługi projektów, Strona zwróciła się o wstrzymanie egzekucji, gdyż „spowoduje ona szkody dla wspomnianych uczestników projektów i uniemożliwi Stowarzyszeniu zapewnienie im zaplanowanego w ramach projektów wsparcia”.

W tym zakresie Organ pismem z dnia 13 grudnia 2021 roku powołał się na zasadę obligatoryjności egzekucji, wynikającą wprost z art. 6 § 1 u.p.e.a, który stanowi, że w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Oznacza to, iż w sytuacji niewykonania określonych obowiązków przez zobowiązanego, wierzyciel nie może kierować się własnym uznaniem, czy wszczynać egzekucję, ale ciąży na nim taki prawny obowiązek. IZ zwraca również uwagę na fakt, że odpowiedzialność za właściwą realizację projektów spoczywa na beneficjencie tych środków, a realizacja projektów z udziałem środków europejskich zawsze jest obciążona ryzykiem w postaci niezrealizowania założeń merytorycznych projektu, co skutkuje koniecznością zwrotu otrzymanego dofinansowania. Tym samym, dobrowolne przystąpienie do konkursu w ramach danego działania powinno być poprzedzone wnikliwą analizą własnej sytuacji finansowej wnioskodawcy, z uwzględnieniem potencjalnego ryzyka i ewentualnych konsekwencji finansowych związanych nieosiągnięciem celu projektu. W związku z powyższym, argument Stowarzyszenia, że „egzekucja spowoduje szkody dla wspomnianych Uczestników Projektów i uniemożliwi Stowarzyszeniu zapewnienie im zaplanowanego w ramach projektów wsparcia”, nie stanowi żadnej okoliczności nadzwyczajnej, gdyż zobowiązanie do zwrotu środków powstało w wyniku realizacji projektu przez Stronę niezgodnie z Umową (tj. nieosiągnięciem założeń

merytorycznych projektu mierzonych poprzez wskaźniki produktu i rezultatu oraz niezwróceniem niewykorzystanej części dofinansowania w terminie). Konsekwencje wykorzystania środków dofinansowania z naruszeniem procedur zostały wyraźnie określone w Umowie (§ 15 Umowy), a Wnioskodawca był przez Organ wielokrotnie informowany w trakcie okresu realizacji projektu o niskim stopniu realizacji wskaźników i wzywany do zintensyfikowania działań w celu osiągnięcia założonych docelowych wartości wskaźników. Mając na uwadze powyższe, podmiot tak doświadczony w realizacji projektów powinien być świadomy konsekwencji związanych z realizacją projektu z naruszeniem procedur i nieosiągnięciem celu projektu oraz mieć na uwadze potencjalne skutki finansowe z tym związane. Ponadto Organ zwraca uwagę, że w ustawowym terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji zwrotowej Strona nie złożyła wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, o którym mowa w art. 207 ust. 12a u.f.p. ani nie wniosła skargi na decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w (...). W związku z powyższym, decyzja z dnia (...) roku jest ostateczna i wykonalna. W konsekwencji, należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności podlegają egzekucji administracyjnej zgodnie z art. 2 § 1 pkt 1a u.p.e.a., który stanowi, że egzekucji administracyjnej podlegają niepodatkowe należności budżetowe, do których stosuje się przepisy u.f.p., a stosownie do art. 3 § 1 u.p.e.a. egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2 u.p.e.a., gdy wynikają one z decyzji lub postanowienia właściwych organów albo - w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego - bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej. Przepis art. 6 § 1 u.p.e.a. formułuje zaś zasadę prawnego obowiązku podjęcia przez wierzyciela odpowiednich kroków w celu wszczęcia egzekucji („w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych”). Zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie przyjmuje się, że zobowiązany uchyla się od wykonania obowiązku, jeżeli obowiązek stał się wymagalny, a zobowiązany nie podjął działań do jego wykonania. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 stycznia 2018 roku (sygn. akt II SA/Go 1047/17, Legalis 1721384) zwrócono uwagę, że zastosowany w przepisie art. 6 § 1 u.p.e.a. zwrot "powinien" oznacza

"ma obowiązek, a "uchylanie się od wykonania obowiązku" to niepodjęcie przez zobowiązanego działań zmierzających do jego wykonania; w przypadku obowiązku o charakterze pieniężnym – niewywiązanie się z niego w terminie płatności. W przedmiotowej sprawie, ostateczna i wykonalna decyzja zwrotowa stanowiła akt, z którego wynikał obowiązek podlegający egzekucji (art. 3 § 1 w zw. z art. 2 § 1 pkt 1a u.p.e.a.), a wystawiony przez wierzyciela w dniu (...) 2021 roku tytuł wykonawczy nr (...) stwierdzał istnienie i wymagalność tego obowiązku (art. 26 § 1 w zw. z art. 27 § 1 pkt 3 u.p.e.a.).

W przedmiotowej sprawie zatem, pomimo prośby Stowarzyszenia wyrażonej we wniosku z dnia (...) 2021 roku o wstrzymanie egzekucji, stosownie do art. 6 § 1 u.p.e.a. na Organ został nałożony obowiązek podjęcia działań zmierzających do wszczęcia egzekucji i zastosowania środków egzekucyjnych ze względu na zasadę prawnego obowiązku prowadzenia egzekucji administracyjnej w związku z uchylaniem się zobowiązanego od wykonania obowiązku zapłaty należności określonej w decyzji zwrotowej. W nawiązaniu zaś do twierdzeń Strony z wniosku z dnia (...) 2021 roku, że „egzekucja spowoduje szkody dla wspomnianych Uczestników Projektów i uniemożliwi Stowarzyszeniu zapewnienie im zaplanowanego w ramach projektów wsparcia”, IZ podkreśla, że dolegliwość finansowa, jakiej doświadcza Stowarzyszenie w związku z prowadzoną egzekucją nie stanowią o istnieniu względów społecznych czy gospodarczych (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 maja 2020 roku, sygn. akt I GSK 1658/19, Legalis 2393076).

W zakresie przesłanek warunkujących udzielenia ulgi, Organ pismem z dnia (...) 2022 roku poinformował Stronę, że nie określiła we wniosku z dnia (...) 2021 roku dokumentacji potwierdzającej okoliczności dotyczących aktualnej sytuacji finansowej Stowarzyszenia i jego możliwości płatniczych oraz szczegółowego harmonogramu spłat należności oraz wskazania, o jakie dochody i w oparciu o jaki majątek, będą one spłacane. Instytucja Zarządzająca wskazała, że zgodnie z dyspozycją art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p. należności, o których mowa w art. 60 u.f.p., właściwy organ może na wniosek zobowiązanego umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności – w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego. Organ wyjaśnił również, że stosownie do przepisu art. 64 ust. 2 u.f.p. właściwy organ, na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, może

udzielać określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 u.f.p. ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60 u.f.p., które:

- 1) nie stanowią pomocy publicznej;
- 2) stanowią pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis* ;
- 3) stanowią pomoc publiczną:
 - a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
 - b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,
 - c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

IZ wskazała, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajduje art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743), zgodnie z którym podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o udzielenie pomocy:

- 1) wszystkich zaświadczeń o pomocy *de minimis* oraz pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat podatkowych, albo oświadczenia o wielkości tej pomocy otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie;
- 2) informacji niezbędnych do udzielenia pomocy *de minimis*, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc *de minimis*.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 roku w sprawie zakresu informacji przedstawionych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. z 2010 r. Nr 53 poz. 311 z późn. zm.) informacje, o których mowa w ust. 1 i 1a

w/w rozporządzenia, przekazuje się na formularzu, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia oraz przez przekazanie sprawozdań finansowych.

Instytucja Zarządzająca zwróciła również uwagę, że zgodnie z prawem Unii Europejskiej pojęcie przedsiębiorcy rozumiane jest szeroko, a także zakres pojęcia prowadzenia działalności gospodarczej jest szerszy niż w prawie krajowym, ponieważ działalność ta może mieć charakter gospodarczy, w rozumieniu unijnego prawa konkurencji, także w przypadku gdy nie ma charakteru zarobkowego lub nie jest prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. Organ wyjaśnił także, że zgodnie z art. 37 ust. 7 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa w art. 37 ust. 1 tej ustawy, pomoc nie może być udzielona temu podmiotowi.

W odpowiedzi na powyższe Strona pismem z dnia (...) 2022 roku wniosła o wydłużenie terminu na udzielenie „wszelkich i szczegółowych wyjaśnień” do dnia (...) 2022 roku, prośbę swą motywując tym, że przygotowanie rzetelnego zestawienia w pierwotnie wskazanym terminie jest utrudnione z uwagi na absencję chorobową pracowników Stowarzyszenia spowodowaną zakażeniem wirusem Sars-Cov2. Tym samym, Organ wziął pod uwagę powyższe deklaracje Strony i wyraził zgodę na przedłużenie terminu na złożenie wyjaśnień i przedstawienie stosownej dokumentacji do dnia (...) 2022 roku, jednocześnie wskazując, że zakres przedmiotowy dokumentacji został już określony w piśmie z dnia (...) 2022 roku. Strona posiadała wiedzę, jaką dokumentację i jakich informacji należy udzielić. W ocenie Organu, wyjaśnień złożonych w piśmie z dnia (...) 2022 roku, wbrew deklaracjom Strony złożonym w piśmie z dnia (...) 2022 roku, nie można określić jako szczegółowych. Wnioskodawca – wbrew wcześniejszym zapewnieniom – nie przekazał rzetelnego zestawienia ani jakiegokolwiek dokumentacji, która została wskazana w piśmie Organu z dnia (...) 2022 roku.

W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, że w postępowaniu o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązań publicznoprawnych wszczynanym z inicjatywy zainteresowanego, to wnioskodawca oczekuje określonego, korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Tym samym, działając we własnym interesie, powinien przedstawić organowi dowody stanowiące uzasadnienie żądania oraz wykazać okoliczności, które uzasadniałyby udzielenie ulgi

w spłacie należności. Z zasady prawdy obiektywnej wyrażonej w art. 7 oraz art. 77 § 1 k.p.a. wynika, że na organie spoczywa obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego (art. 77 § 1 kpa), przy czym podejmuje on z urzędu lub na wniosek strony wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy (art. 7 kpa). Szczególny charakter postępowania administracyjnego oraz wynikająca z niego rola organu administracji prowadzącego postępowanie, sprowadzająca się do konieczności wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy, przesądza, że co do zasady to na organie spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów mających istotne znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Jednakże zasada oficjalności postępowania dowodowego nie oznacza, że strona może zachowywać się biernie w jego toku, co powoduje, że również na stronie spoczywa ciężar wskazania konkretnych faktów i zdarzeń, z których wywodzi ona dla siebie określone skutki prawne. W powyższym świetle przyjęć należy, że w ramach postępowania administracyjnego konieczna jest aktywność obu podmiotów: organu administracji publicznej oraz strony postępowania. Innymi słowy, choć obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego ciąży na organie prowadzącym postępowanie administracyjne, nie oznacza to, że strona jest zwolniona od współdziałania w realizacji tego obowiązku, zwłaszcza iż nieudowodnienie określonej okoliczności faktycznej może prowadzić do rezultatów niekorzystnych dla strony. Ciężar dowodu obciąża w postępowaniu administracyjnym – podobnie jak w innych postępowaniach – podmioty, które z faktów istotnych wywodzą (korzystne dla siebie lub korzystne z punktu widzenia interesów, w których obronie występują) skutki prawne. Strona jest więc obciążona ciężarem dowodu przed wszystkim wtedy, gdy sama była inicjatorem wszczęcia postępowania. W sytuacji gdy ciężar dowodu spoczywa na stronie postępowania, wpływający z zasady prawdy obiektywnej obowiązek organu administracji ogranicza się do wezwania jej, aby przedstawiła stosowne dowody na okoliczność, która warunkuje korzystne dla niej rozstrzygnięcie sprawy

Naturalnie współdziałanie z organem leży w interesie strony, gdyż nieprzedstawienie w toku postępowania dowodów potwierdzających stanowisko przez nią zajmowane może spowodować wadliwe ustalenie stanu faktycznego sprawy, a w konsekwencji wydanie decyzji dla niej negatywnej. Zachowanie zasady w myśl której organ ma obowiązek w całości zebrać materiał dowodowy w postępowaniu nie jest możliwe bez aktywności strony, która jest w stanie najlepiej rozpoznać dotyczące ją trudności w wywiązaniu się z publicznoprawnych

powinności. Nawet najrzetelniej działający organ nie będzie mógł zastąpić strony w ustaleniu istotnych okoliczności warunkujących ocenę wniosku o przyznanie ulgi.

Organy administracji nie są przy tym zobowiązane do poszukiwania środków dowodowych służących poparciu twierdzeń strony, w sytuacji gdy ta ostatnia – mimo wezwania – środków takich nie przedstawia, a nie jest możliwe ustalenie danej okoliczności na podstawie innych środków dowodowych. Nie można bowiem w takim przypadku założyć, że przy bierności strony cały ciężar dowodzenia faktów mających przemawiać przeciwko ustaleniom poczynionym przez organy administracji spoczywał na tych organach. Pogląd ten należy podzielić także wtedy, gdy strona pomimo wezwania przedstawia ogólnikowe bądź lakoniczne środki dowodowe.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, podkreślić należy, że Strona oprócz wniosku z dnia (...) 2021 roku i dwóch pism przesłanych w toku prowadzonego postępowania administracyjnego (z dnia (...) 2022 roku i (...) 2022 roku) nie przedstawiła jakiegokolwiek dokumentacji, która mogłaby potwierdzać twierdzenia i deklaracje zawarte w przedłożonych pismach. W piśmie z dnia (...) 2022 roku, Instytucja Zarządzająca wskazywała zakres przedmiotowy dokumentacji potwierdzającej okoliczności wskazane we wniosku o udzielenie ulgi w spłacie należności. Ponadto Organ poinformował Stronę, że zgodnie z art. 79a § 2 k.p.a. Stowarzyszenie może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek, od których zależy uwzględnienie jego wniosku. IZ wyjaśniła również, że w oparciu o art. 79a § 1 k.p.a. w postępowaniu wszczętym na żądanie Strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony. W piśmie z dnia (...) 2022 roku, Organ ponownie odniósł się do art. 79a § 1 k.p.a., wskazując, że nieprzekazanie niezbędnych zaświadczeń, oświadczeń lub informacji w terminie może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony.

W piśmie z dnia (...) 2022 roku Stowarzyszenie po raz kolejny podniosło, że nie dysponuje środkami pieniężnymi pozwalającymi na jednorazową spłatę zobowiązania. Strona wskazała, że oprócz zobowiązań wobec Województwa Świętokrzyskiego posiada również zobowiązania

ze stosunku pracy, zobowiązania ze stosunków cywilnoprawnych, a także zobowiązania z tytułu pożyczek ze (...) oraz (...), jak również „zobowiązania u innego podmiotu, które są na drodze sądowej w Sądzie Rejonowym w (...) I Wydziale Cywilnym Sygn. akt (...) oraz w Sądzie Okręgowym w (...) I Wydział Cywilny Sygn. Sprawy (...)”. Strona wskazała, że łącznie do odzyskania ma „z jednego projektu (...) zł + odsetki, a z drugiego (...) zł + odsetki bankowe, co łącznie daje kwotę około (...) zł”, twierdząc, że „sprawy te są na tyle zaawansowane, że do końca 2022 roku powinny się zakończyć”. Zobowiązany wskazał, że posiada „budynek, w którym realizowany jest obecnie projekt (...) w ramach umowy: (...) i w którym realizowana będzie trwałość przedmiotowego projektu”. Rozpatrując powyższe argumenty, które według Strony uzasadniałyby udzielenie ulgi w spłacie, Organ stwierdza, że nie stanowią one żadnej nadzwyczajnej okoliczności, która wskazywałaby na trudną sytuację finansową Wnioskodawcy. W ocenie Instytucji Zarządzającej fakt posiadania zobowiązań nie jest żadną okolicznością nadzwyczajną, a wynika z prowadzenia bieżącej działalności Stowarzyszenia. Jeżeli Stowarzyszenie zatrudnia pracowników (na podstawie umowy o pracę), to – w rozumieniu prawa pracy – jest także pracodawcą. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, zwany dalej: „Kodeksem pracy” (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, z późn. zm.) pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia ona pracowników. Zgodnie zaś z art. 94 pkt 5 Kodeksu pracy pracodawca zobowiązany jest terminowo i prawidłowo wypłacać pracownikom należne wynagrodzenie. Tym samym, zobowiązania ze stosunku pracy, na które powołuje się Strona w piśmie z dnia (...) 2022 roku nie wpisują się w żadne szczególne okoliczności, które stanowiłyby uzasadnione względy gospodarcze lub społeczne warunkujące udzielenie ulgi.

Ze sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego Stowarzyszenia za 2020 rok wynika, że łączna kwota wynagrodzeń (brutto) wypłaconych przez Stronę w okresie sprawozdawczym wyniosła (...) zł, w tym z tytułu umów o pracę (...) zł oraz z tytułu umów cywilnoprawnych (...) zł. Porównując wynagrodzenia za dwa poprzednie okresy sprawozdawcze (tj. rok 2018 i 2019), należy zwrócić uwagę, że zobowiązania z tytułu wynagrodzeń w 2020 roku były prawie dwukrotnie niższe w stosunku do lat ubiegłych: w roku 2019 roku łączna kwota wypłaconego przez Stowarzyszenie wynagrodzenia (brutto) wyniosła (...) zł (w tym (...) zł z tytułu umów o pracę oraz (...) zł z tytułu umów cywilnoprawnych), zaś w 2018 roku (...) zł (w tym (...) zł

z tytułu umów o pracę oraz (...) zł z tytułu umów cywilnoprawnych). W okresie 2018-2020 wysokość wynagrodzeń zarówno z tytułu umów o pracę jak i umów cywilnoprawnych z każdym rokiem malało, a tym samym obciążenie Stowarzyszenia wynikające z konieczności wypłaty tych wynagrodzeń zmniejszało się. Ponadto, wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego pracownikom organizacji w okresie trzech ostatnich lat wyraźnie spadało – od kwoty (...) zł w roku 2018 do (...) zł w 2020 roku. W związku z powyższym, zobowiązania Wnioskodawcy ze stosunku pracy jak i umów cywilnoprawnych nie mogą stanowić żadnych nowych, nieprzewidzianych a także wyjątkowych okoliczności, które warunkowałyby udzielenie ulgi.

Także zaciągnięte zobowiązania z tytułu pożyczek, na które powołuje się Strona, nie wpisują się w przesłanki uzasadnionych względów gospodarczych lub społecznych, gdyż związane są z bieżącą działalnością Beneficjenta, w szczególności kompetencjami zarządu Stowarzyszenia, o których mowa w § 25 Statutu Stowarzyszenia, tj. zarządzaniem majątkiem Stowarzyszenia (pkt 3) oraz planowaniem prowadzenia gospodarki finansowanej (pkt 4).

Organ zwraca również uwagę na fakt, że zgodnie z bilansem sporządzonym na dzień (...) 2020 roku Stowarzyszenie posiadało zobowiązania długoterminowe w wysokości (...) zł oraz zobowiązania krótkoterminowe w wysokości (...) zł. Zobowiązania krótkoterminowe, do których zalicza się m.in. kredyty i pożyczki, stanowią dużą grupę zobowiązań jednostki gospodarczej, których termin spłaty powinien nastąpić w ciągu 12 miesięcy od dnia kończącego rok obrotowy. Definicję w/w zobowiązań określa ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.), w której w art. 3 ust. 1 pkt 22 zdefiniowano zobowiązania krótkoterminowe jako ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. IZ zwraca uwagę, że w okresie od 2018 do 2020 roku wysokość zobowiązań krótkoterminowych systematycznie rosła (na koniec 2018 roku wynosiła (...) zł, zaś na koniec 2019 roku (...) zł), jednakże same zobowiązania krótkoterminowe nie powstały w 2020 roku, a wynikają z działalności Stowarzyszenia i prowadzenia przez nie gospodarki finansowej – nie są więc żadną okolicznością nadzwyczajną.

Co więcej, dokonując analizy rachunku zysków i strat Stowarzyszenia, należy zwrócić uwagę, że o ile rok 2016 i 2017 zamykało ono ze stratą (odpowiednio -(...) zł oraz -(...) zł) to od 2018 roku wynik finansowy netto, stanowiący różnicę pomiędzy sumą przychodów i zysków osiągniętych w danym okresie sprawozdawczym a sumą kosztów i strat poniesionych na uzyskanie tych przychodów oraz obciążeń w postaci podatku dochodowego, jest dodatni (rok 2018: (...) zł; rok 2019: (...) zł, rok 2020: (...) zł). Tym samym, w prowadzonej działalności Stowarzyszenia od 3 lat występuje nadwyżka przychodów nad kosztami ich uzyskania (zysk). Mając na uwadze powyższe, nie można przyjąć, że Strona znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, jeżeli od trzech lat notuje dodatni wynik finansowy.

Powoływanie się przez Stronę na sprawy sądowe niezakończone prawomocnym orzeczeniem sądu nie stanowi okoliczności, która może przesądzać o możliwościach płatniczych Stowarzyszenia, gdyż zgodnie ze wskazaniem Strony w piśmie z dnia (...) 2022 roku, sprawy te są nadal w toku, a należności, o których mowa w piśmie nie zostały jeszcze przez Wnioskodawcę wyegzekwowane.

Dodatkową okolicznością, na którą powołuje się Beneficjent w piśmie z dnia (...) 2022 roku jest fakt, że Stowarzyszenie zostało wpisane do rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymywania środków przeznaczonych na realizację programów z udziałem środków europejskich, „co stanowiło podstawę funkcjonowania organizacji”. Organ zwraca uwagę, że wykluczenie beneficjenta z możliwości otrzymywania w/w środków powstaje ex lege po spełnieniu jednej z przesłanek wskazanych w art. 207 ust. 4 u.f.p.

W przedmiotowej sprawie Stowarzyszenie zostało zgłoszone do rejestru przez Instytucję Zarządzającą na podstawie art. 207 ust. 4 pkt 3 u.f.p., gdyż nie zwróciło środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p., tj. w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji. Stosownie do § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 647) właściwa instytucja zgłasza podmiot podlegający wpisowi do rejestru niezwłocznie po wystąpieniu przesłanki wykluczenia określonej w art. 207 ust. 4 pkt 1, 3 lub 4 u.f.p. W przedmiotowej sprawie Beneficjent nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu

terminu, o którym mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p. Tym samym, po wystąpieniu przesłanki określonej w art. 207 ust. 4 pkt 3 u.f.p. Instytucja Zarządzająca była zobowiązana do zgłoszenia Stowarzyszenia do rejestru. W przedmiotowej sprawie, zgłoszenie nastąpiło w dniu (...) 2021 roku, a wpis dokonany został (...) 2021 roku. W związku z powyższym, wpis do rejestru podmiotów wykluczonych nie może stanowić żadnej nadzwyczajnej okoliczności warunkującej udzielenie ulgi w spłacie, gdyż jest on konsekwencją niewywiązania się przez Stronę z obowiązku zwrotu środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p.

Zarówno we wniosku z dnia (...) 2021 roku, jak i w piśmie z dnia (...) 2022 roku Stowarzyszenie zwróciło się z prośbą o „umorzenie odsetek, jakie zostały naliczone do należności głównej i które są dalej naliczane”. Odnosząc się do powyższej kwestii, Organ w pierwszej kolejności zwraca uwagę, że zgodnie z dyspozycją art. 207 ust. 1 u.f.p. środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w art. 207 ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Mając na uwadze powyższe, konieczność zapłaty odsetek w związku z wystąpieniem którejkolwiek przesłanki wskazanej w art. 207 ust. 1 u.f.p. powstaje z mocy prawa a nie z uznania Organu. Kwota przypadająca do zwrotu określona w decyzji zwrotowej stanowi zatem łącznie należność główną jak i odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Powyższe wynika również z art. 60 pkt 6 u.f.p., zgodnie z którym środkami publicznymi stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym są zarówno należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich jak i odsetki od tych środków. Tym samym, w związku z naruszeniem procedur wskazanych w art. 184 u.f.p. (szczegółowo opisanych w decyzji zwrotowej), kwota przypadająca Stronie do zwrotu obejmowała nie tylko kwotę wydatków niekwalifikowalnych, ale również odsetki od tych środków w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia ich przekazania.

Po drugie, Organ zwraca uwagę, że w zaproponowanym przez Stronę harmonogramie spłat (pismo z dnia (...) 2022 roku), Stowarzyszenie deklaruje możliwość spłaty kwoty należności głównej w wysokości (...) zł w 2023 roku, (...) zł w 2024 roku, (...) zł w 2025 roku oraz (...) zł w 2026 roku. Mając powyższe na uwadze, w upomnieniu nr 1 z dnia (...) 2021 roku, które stało się podstawą złożenia wniosku o udzielenie ulgi, kwota należności głównej na dzień (...) 2021 roku wynosiła (...) zł, zaś odsetek (...) zł. Tym samym, kwota odsetek była prawie sześciokrotnie niższa niż kwota samej należności głównej – w tym zakresie brak jest racjonalnego uzasadnienia do tego, że Strona deklaruje możliwość spłaty należności głównej, której kwota jest kilkakrotnie wyższa od kwoty odsetek, jednocześnie nie będąc w stanie spłacać odsetek, o których umorzenie zawnioskowała.

Ad. 2

Przyznanie ulgi zobowiązany prowadzący działalność gospodarczą uzależnione jest od zaistnienia ważnych względów społecznych lub gospodarczych (art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p.) oraz spełnienia wymogów wynikających z regulacji dotyczących pomocy publicznej (art. 64 ust. 2 u.f.p.). Podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą otrzymać ulgę w spłacie zobowiązań z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich jedynie wtedy gdy ulga:

- 1) nie stanowią pomocy publicznej;
- 2) stanowi pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis* ;
- 3) stanowi pomoc publiczną:
 - a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
 - b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,
 - c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

Przedmiotem rozważań IZ był o zbadanie, czy w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje również w/w przepis, tj. czy Strona jest „zobowiązany prowadzący działalność

gospodarczą” w świetle art. 64 ust. 2 u.f.p. W tym celu Organ dokonał analizy tego pojęcia na gruncie prawa krajowego i unijnego, a następnie odniósł rozważania teoretyczne do działalności Stowarzyszenia (...).

Zasadnicza trudność związana jest z wykładnią pojęcia **działalności gospodarczej** z uwagi na fakt, że ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.), zwana dalej „k.c.”, terminu nie definiuje. Analogicznie tak w doktrynie prawa, jak i w judykaturze nie ma zgodności poglądów co do rozumienia tego pojęcia. W świetle art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 poz. 162, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem przedsiębiorców”, działalnością gospodarczą jest działalność, która spełnia łącznie cztery cechy:

- 1) jest działalnością zarobkową;
- 2) jest zorganizowana;
- 3) jest wykonywana w sposób ciągły;
- 4) jest wykonywana we własnym imieniu.

W prawie unijnym przez działalność gospodarczą rozumie się natomiast działalność polegającą na oferowaniu towarów i/lub usług na określonym rynku, tj. działalność produkcyjną, dystrybucyjną i usługową, co zostało potwierdzone w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2002 roku w sprawie C-309/9 J. C. J. Wouters i inni przeciwko Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, pkt 47). Przy ocenie charakteru danej działalności istotna jest możliwość występowania na określonym rynku rzeczywistej lub potencjalnej konkurencji ze strony innych podmiotów, nie jest przy tym istotne występowanie zarobkowego charakteru działalności – „ani realizacja celu o charakterze społecznym, ani brak celu zarobkowego, ani wymogi solidarności, ani inne zasady dotyczące między innymi ograniczeń w zakresie inwestycji dokonywanych przez podmiot zarządzający nie pozbawiały działalności prowadzonej przez ten podmiot charakteru gospodarczego” (wyrok z Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 1999 roku w sprawie C-67/96 w sprawie Albany International przeciwko Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, pkt 79). Tym samym, zakres pojęcia działalności gospodarczej jest szerszy niż w prawie krajowym na gruncie art. 3 Prawa przedsiębiorców, ponieważ działalność ta może mieć charakter

gospodarczy w rozumieniu unijnego prawa konkurencji także w przypadku gdy nie ma charakteru zarobkowego, czy też nie jest prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły.

Odnosząc powyższe rozważania dotyczące działalności gospodarczej do stowarzyszeń, Organ zwraca uwagę, że dotychczas wysoce dyskusyjne było na gruncie orzecznictwa krajowego, czy **stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą** może legitymować się statusem przedsiębiorcy w rozumieniu nieobowiązującej już ustawy z 23 grudnia 1988 roku o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324 ze zm.). W wyrokach w okresie obowiązywania tej ustawy NSA przyjmował, że stowarzyszenia nie były podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ust. 2 w/w ustawy (wyroki Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 25 listopada 1999 roku, sygn. akt SA/Po 1844/93, Legalis 38192 oraz z dnia 24 marca 1994 roku, sygn. akt SA/Po 1851/93, Legalis 38455). Po wejściu w życie z dniem 1 stycznia 2000 roku ustawy z 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem działalności gospodarczej”, oraz z dniem 1 stycznia 2001 roku ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 121, poz. 769), zwanej dalej „ustawą o KRS”, nie można mieć wątpliwości, że stowarzyszenia prowadzące działalność gospodarczą, w zakresie tej działalności, były przedsiębiorcami w rozumieniu tych ustaw. Art. 2 Prawa działalności gospodarczej definiował podmiot gospodarczy (obecnie przedsiębiorcę) jako osobę fizyczną, osobę prawną oraz niemającą osobowości prawnej spółkę prawa handlowego, zawodowo, we własnym imieniu podejmującą i wykonującą działalność gospodarczą, przez którą rozumie się zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatację zasobów naturalnych, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. W tym kontekście za przedsiębiorcę uznawano zarówno podmioty prowadzące działalność gospodarczą jako działalność główną, jak i te, dla których była to jedynie działalność pomocnicza. Definicję powyższą utrzymano w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Wskazano w niej, że przedsiębiorcą w rozumieniu tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4), przez którą rozumie się zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2). Aktualnie przedmiotową definicję przedsiębiorcy

zawiera omawiany wcześniej art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców, który powiela częściowo regulacje obowiązujące dotychczas w art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Ze względu na szeroki wachlarz definicji legalnej przedsiębiorcy, nie budzi również wątpliwości fakt, że stowarzyszenia są przedsiębiorcami także w rozumieniu art. 4 pkt 1 u.o.k.i.k. Także Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 stycznia 2006 roku (sygn. akt II OSK 787/05, CBOSA) opowiedział się za przyznaniem stowarzyszeniu rejestrowemu prowadzącemu działalność gospodarczą statusu przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (obecnie Prawo przedsiębiorców), przyjmując, że działalność prowadzona przez stowarzyszenie z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy jest działalnością gospodarczą także wtedy, gdy dochody z niej są przeznaczone wyłącznie na cele statutowe.

Przechodząc od rozważań teoretycznych na grunt przedmiotowej sprawy, w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że z informacji odpowiadającej odpisowi pełnemu z Krajowego Rejestru Sądowego wynika, iż Stowarzyszenie (...) zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, zwanego dalej „rejestrem stowarzyszeń”, w dniu (...) 2007 roku (wpis nr 1), zaś w dniu (...) 2020 roku do rejestru przedsiębiorców (wpis nr 17). Obowiązek wpisu do właściwego rejestru wynika z art. 3 ustawy o KRS, który stanowi, że rejestr obejmuje podmioty, na które przepisy nakładają obowiązek uzyskania wpisu do tego Rejestru. Stosownie do art. 49 ust. 1 ustawy o KRS „stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, fundacje oraz samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, zgodnie z przepisami rozdziału 2, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej”. Natomiast zgodnie z art. 50 ustawy o KRS „jeżeli podmiot wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 49 ust. 1 podejmuje działalność gospodarczą, podlega obowiązkowi wpisu także do rejestru przedsiębiorców, z wyjątkiem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej”. Wpisowi do rejestru przedsiębiorców podlegają zatem osoby prawne wpisane do rejestru stowarzyszeń, które wykonują działalność gospodarczą, gdyż zgodnie z art. 36 pkt 13 ustawy o KRS zakres podmiotowy rejestru przedsiębiorców obejmuje również inne osoby prawnych, jeżeli wykonują działalność gospodarczą i podlegają obowiązkowi wpisu

do rejestru, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 w/w ustawy, czyli do rejestru stowarzyszeń.

Podmioty te mogą być wpisane do rejestru przedsiębiorców w dwóch sytuacjach:

1) wtedy, gdy już są wpisane do rejestru stowarzyszeń, a zamierzają podjąć działalność gospodarczą lub

2) wraz z wnioskiem o pierwszy wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, jeżeli bezpośrednio po dokonaniu wpisu osoba prawna zamierza prowadzić działalność gospodarczą (wtedy osobę prawną wpisuje się zarówno do rejestru stowarzyszeń jak i do rejestru przedsiębiorców).

W odniesieniu do Stowarzyszenia, wpis do rejestru przedsiębiorców nastąpił zgodnie z pierwszym przypadkiem opisanym powyżej, a sam wpis do rejestru przedsiębiorców związany był z zmianami dokonanymi w statucie Stowarzyszenia w dniu (...) 2020 roku (zmiana § 30 pkt 2; dodanie § 10 A PKT 1, 2, 3 i § 10 B PKT. 1, 2, 3, 4). Wpisem nr 17 wprowadzono w Dziale 3 rejestru przedsiębiorców „pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane” jako przedmiot przeważającej działalności przedsiębiorcy oraz przedmioty pozostałej działalności przedsiębiorcy, w tym m.in. wydawanie książek, pozostałą działalność wydawniczą, pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych, działalność portali internetowych, działalność w zakresie nagrań dźwiękowych i muzycznych.

Organ zwraca uwagę, że fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez Stowarzyszenie (...) został również odnotowany w rocznych sprawozdaniach merytorycznych z działalności organizacji pożytku publicznego publikowanych na stronie Narodowego Instytutu Wolności, zwanego dalej „NIW”. Zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.) organizacja pożytku publicznego, zwana dalej „OPP”, zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności w terminie do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej. Strona uzyskała status OPP w dniu (...) 2010 roku (wpis nr 2 w Krajowym Rejestrze Sądowym). Tym samym, od 2011 roku zgodnie z dyspozycją art. 23 ust. 2c w/w ustawy Stowarzyszenie zamieszcza sprawozdania merytoryczne i finansowe na stronie Narodowego Instytutu. W sekcji II (charakterystyka działalności OPP w okresie sprawozdawczym) pkt 5 sprawozdania merytorycznego OPP jest zobowiązana zamieścić informacje dotyczące działalności gospodarczej organizacji w okresie sprawozdawczym.

Ze sprawozdań za lata 2016-2019 publikowanych na stronie NIW, że Beneficjenta nie prowadził działalności gospodarczej. Pierwszy wpis dotyczący działalności gospodarczej pojawił się w sprawozdaniu za rok 2020, w którym wskazano, że głównym przedmiotem działalności gospodarczej Stowarzyszenia są „pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane” (PKD 85.59.B).

Biorąc pod uwagę powyższe, w przedmiotowej sprawie nie można mieć wątpliwości, że Strona jest zobowiązanym prowadzącym działalność gospodarczą, a tym samym – jak słusznie wskazał Organ w piśmie z dnia (...) 2022 roku – w sprawie zastosowanie znajduje nie tylko art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b u.f.p., ale również art. 64 ust. 2 u.f.p.

Ad. 3

Stosownie do art. 64 ust. 2 u.f.p. Organ na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą może udzielać określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 u.f.p. ulg w spłacie zobowiązań określonych w art. 60 u.f.p.,

1) nie stanowią pomocy publicznej;

2) stanowi pomoc *de minimis* albo pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis* ;

3) stanowi pomoc publiczną:

a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,

b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,

c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

Z powyższego przepisu wynika, że w stosunku do zobowiązanych prowadzących działalność gospodarczą zawężono dopuszczalność stosowania ulgi, warunkując jej udzielenie od spełnienia przesłanek dotyczących pomocy publicznej. W tym zakresie w pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że pojęcie pomocy publicznej nie zostało zdefiniowane w u.f.p. Niemniej przepisy tej ustawy dopuszczalność udzielania pomocy publicznej podmiotom ubiegającym się o ulgi w spłacie zobowiązań wyraźnie wiążą z regulacjami prawa unijnego.

W art. 169 ust. 5 u.f.p. znajduje się bezpośrednie odwołanie do pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwanego dalej „TWE”. Zgodnie z art. 107 ust. 1 (dawny art. 87 TWE) TFUE „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”. Z powyższego przepisu oraz ukształtowanego na jej podstawie orzecznictwa krajowego i unijnego oraz praktyki stosowania zalecanej przez Komisję Europejską wynika, że z pomocą publiczną mamy do czynienia w sytuacji gdy:

- 1) wsparcie udzielane jest przez państwo lub ze środków państwowych,
- 2) przedsiębiorstwo uzyskuje przysporzenie na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- 3) wsparcie ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określonego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw albo produkcję określonych towarów),
- 4) wsparcie grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE.

Aby określone wsparcie było zakazane w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE wszystkie cztery przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie. Tym samym, brak którejkolwiek z nich skutkuje tym, że udzielona pomoc nie stanowi pomocy publicznej.

W odniesieniu zaś do pomocy de minimis należy odwołać się do postanowień rozporządzenia Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L352 z 24.12.2013 r.), zwanego dalej: „rozporządzeniem 1407/2013”. Zgodnie z pkt 1 zdanie piąte rozporządzenia 1407/2013 „uznaje się, że pomoc de minimis, czyli pomoc przyznana jednemu przedsiębiorstwu w danym okresie, która nie przekracza pewnej określonej kwoty, nie spełnia wszystkich kryteriów określonych w art. 107 ust. 1 Traktatu i w związku z tym nie podlega procedurze zgłoszenia”. Stosownie zaś do pkt 3 oraz art. 3 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia 1407/2013 pułap pomocy de minimis, którą jedno przedsiębiorstwo może otrzymać przez okres trzech lat podatkowych od jednego państwa członkowskiego, należy utrzymać na wysokości 200 000,00 EUR.

Mając na uwadze powyższe, aby przedsiębiorca mógł uzyskać określoną w art. 64 ust.1 pkt 2 u.f.p. ulgę w spłacie zobowiązań musi wykazać, że dana ulga:

- 1) nie będzie stanowiła pomocy publicznej (tj. nie spełnia wszystkich kryteriów, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE) lub
- 2) mieści się w dopuszczalnym limicie pomocy de minimis w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis lub
- 3) będzie stanowiła inną dozwoloną formę pomocy publicznej na warunkach określonych w art. 64 ust. 2 pkt 3 u.f.p.

W związku z faktem, że we wniosku z dnia (...) 2021 roku Strona nie określiła, o jaki rodzaj ulgi się ubiega, Organ w piśmie z dnia (...) 2022 roku wskazał, że w przypadku ubiegania się przez zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą o ulgę, która stanowi pomoc de minimis, zastosowanie znajduje art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, zgodnie z którym podmiot ubiegający się o pomoc de minimis jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o udzielenie pomocy:

- 1) wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis oraz pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat podatkowych, albo oświadczenia o wielkości tej pomocy otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie;
- 2) informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis.

Instytucja Zarządzająca wskazała również, że zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 roku w sprawie zakresu informacji przedstawionych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis informacje, o których mowa w ust. 1 i 1a w/w rozporządzenia, przekazuje się na formularzu, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia, oraz przez przekazanie sprawozdań finansowych. Organ wyjaśnił także, że zgodnie z art. 37 ust. 7 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach

dotyczących pomocy publicznej do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa w art. 37 ust. 1 tej ustawy, pomoc nie może być udzielona temu podmiotowi. Mając na uwadze powyższe, IZ wezwała Stowarzyszenie do przedstawienia wszystkich wymaganych informacji w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma. Wskazała również, że w terminie tym – zgodnie z art. 79a § 2 k.p.a. – Wnioskodawca może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek, od których zależy uwzględnienie jego wniosku, a w świetle art. 79a § 1 k.p.a. nieprzekazanie niezbędnych zaświadczeń, oświadczeń lub informacji może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony. Także w piśmie z dnia (...) 2022 roku, wyrażającym zgodę na wydłużenie terminu na złożenie wyjaśnień i przedstawienia stosownej dokumentacji, IZ wskazała, że zakres niezbędnej dokumentacji, którą należy przekazać, został określony w piśmie z dnia (...) 2022 roku. Tym samym, Strona została wyraźnie poinformowana przez Organ, jakie dokumenty należy przedstawić. W odpowiedzi na powyższe, ani w piśmie z dnia (...) 2022 roku ani (...) 2022 roku Strona nie załączyła jakiegokolwiek dokumentacji, w tym tej dotyczącej pomocy de minimis. Stowarzyszenie nie wskazało również ani we wniosku z dnia (...) 2020 roku ani w jakimkolwiek innym piśmie skierowanym do Organu w toku prowadzonego postępowania administracyjnego, o jaki rodzaj ulgi się ubiega. Jak wskazano powyżej zobowiązany prowadzący działalność gospodarczą (a takim podmiotem jak wykazano w niniejszej decyzji jest Strona) może otrzymać ulgę jedynie wtedy, gdy 1) nie stanowi ona pomocy publicznej, 2) stanowi pomoc publiczną na warunkach określonych w art. 64 ust. 2 pkt 3 u.f.p. albo 3) pomoc de minimis w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy de minimis i wówczas załączyć stosowne dokumenty, o których Organ informował Stronę w piśmie z dnia (...) 2022 roku.

Biorąc pod uwagę zarówno brak określenia przez Stronę, o jaki rodzaj ulgi się ubiega oraz brak jakiegokolwiek dokumentacji przedstawionej przez Wnioskodawcę, Organ we własnym zakresie dokonał ustaleń, czy Beneficjent korzystał dotychczas z pomocy publicznej lub pomocy de minimis. Na podstawie ogólnodostępnej bazy SUDOP (System Udostępnienia Danych o Pomocy Publicznej) administrowanej przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta Instytucja Zarządzająca pozyskała informacje, że Stowarzyszenie od 2011 roku otrzymywało w różnych formach pomoc publiczną z przeznaczeniem tej pomocy jako pomoc de minimis w łącznej kwocie (...) EUR. O ile Organ na podstawie

powyższych danych byłby w stanie we własnym zakresie ustalić wielkość pomocy de minimis, jaką Stowarzyszenie otrzymało w roku ubiegającym się o pomoc oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat podatkowych, o tyle ustawodawca w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej wyraźnie określił, że to podmiot ubiegający się o pomoc de minimis jest zobowiązany do przedstawienia wszystkich zaświadczeń o tym rodzaju pomocy oraz informacji niezbędnych do udzielenia tej pomocy, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Co więcej, ustawodawca wyraźnie wskazał w art. 37 ust. 7 w/w ustawy, że „do czasu przekazania przez podmiot ubiegający się o pomoc zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, o których mowa w ust. 1, 2 i 5, pomoc nie może być udzielona temu podmiotowi”. Stowarzyszenie stosownych dokumentów nie przedstawiło, mimo że było o tym informowane przez Organ w piśmie z dnia (...) 2022 roku.

Przenosząc wszystkie powyższe ustalenia na grunt przedmiotowej sprawy, należy powrócić do rozważań na temat wzajemnej relacji pomiędzy art. 64 ust. 1 pkt 2 lit b u.f.p. oraz art. 64 ust. 2 u.f.p. W przypadku wniosku Strony o udzielenie ulgi IZ w pierwszej kolejności zobowiązana była ustalić, czy za przyznaniem tej formy przemawiają uzasadnione względy społeczne lub gospodarcze, gdyż są to podstawowe kryteria, które umożliwiają Organowi przyznanie ulgi. W sytuacji gdy żadna z tych przesłanek nie wystąpi, bez znaczenia pozostaje, czy ulga jest dopuszczalną pomocą publiczną lub pomocą de minimis. Skoro Organ nie może udzielić ulgi w związku z niewystąpieniem w sprawie uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, warunkujących udzielenie ulgi, to nie ma podstaw do zastosowania przepisów regulujących pomoc publiczną. Tym samym, nawet gdyby – hipotetycznie – Strona jako zobowiązany prowadzący działalność gospodarczą określiła we wniosku rodzaj ulgi, o którą się ubiega oraz przedstawiła stosowne dokumenty, Instytucja Zarządzająca i tak nie mogłaby udzielić Stowarzyszeniu ulgi, gdyż nie zostały spełnione podstawowe warunki dopuszczające możliwość jej udzielenia. W toku przeprowadzonego postępowanie administracyjnego, Organ ustalił bowiem, że w przedmiotowej sprawie nie występują uzasadnione względy gospodarcze lub społeczne, które warunkowałyby udzielenie ulgi. Stowarzyszenie nadal jest aktywnym podmiotem, prowadzi działalność (w tym działalność gospodarczą), od trzech lat systematycznie uzyskuje dodatni wynik finansowy zyski, a także posiada majątek w postaci nieruchomości. Ponadto, IZ zwraca uwagę na wyjątkowy charakter instytucji ulgi, którą można zastosować jedynie w sytuacjach wyjątkowych, uzasadnionych

indywidualnymi okolicznościami, na które Wnioskodawca nie mógł mieć wpływu. Rozłożenie na raty części należności (należności głównej) i umorzenie części należności (odsetek) jest uzasadnione jedynie w takich przypadkach, na które zobowiązany nie może mieć wpływu i które są niezależne od jego postępowania. W tym zakresie Organ ustalił, że w sprawie nie występują okoliczności o charakterze nadzwyczajnym, zarówno jeśli chodzi o przyczynę powstania należności, jak i aktualną sytuację finansową Strony. Zobowiązanie zapłaty należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich powstało nie na skutek czynników niezależnych od Wnioskodawcy, a wręcz przeciwnie – zaległości te powstały wskutek nierzetelnego wypełnienia obowiązków Beneficjenta jako strony Umowy.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż ulgi w spłacie należy traktować przede wszystkim w kategorii działań mających na celu optymalizację ściągальności należności, a nie działań eliminujących trudności finansowe zobowiązanych. W tym stanie rzeczy, udzielenie ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich określonych byłoby decyzją nieuzasadnioną i naruszałoby zasady równego traktowania beneficjentów środków unijnych, którzy regulują zobowiązania z tytułu zwrotu środków wykorzystanych z naruszeniem procedur. Wnioskodawca oprócz przedstawienia propozycji harmonogramu spłat w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że rzeczywiście będzie wywiązywać się z płatności rat w wysokości wskazanej w piśmie z dnia (...) 2022 roku. Nie przedstawił Organowi również jakichkolwiek dokumentów dotyczących aktualnej sytuacji finansowej Stowarzyszenia, które umożliwiłoby Organowi rzetelną ocenę, czy raty w wysokości zaproponowanej przez Stronę dają jakąkolwiek gwarancję spłaty zobowiązania w wysokości i w terminach wskazanych przez Stronę. Podkreślenia wymaga fakt, że zastosowanie instytucji ulgi powinno sprzyjać efektywnej realizacji zobowiązań. W tym zakresie Wnioskodawca w żaden sposób nie uzasadnił, w jaki sposób udzielona ulga w postaci rozłożenia należności głównej na raty byłaby możliwa do wykonania. Z nadzwyczajnego charakteru ulgi wynika, że powinna ona stanowić incydentalną pomoc w stabilizowaniu sytuacji finansowej podmiotu wówczas, gdy istnieje pozytywna prognoza co do dalszych wyników zobowiązanego. W tym stanie rzeczy, Strona nie wykazała realnej możliwości spłaty zaległości w systemie ratalnym w zaproponowanej przez siebie wysokości. W przypadku powoływania się przez Stowarzyszenie na sprawy sądowe niezakończone jeszcze prawomocnym wyrokiem sądu ani na kwoty jeszcze przez

Wnioskodawcę nieodzyskane i niewyegzekwowane nie można mówić o efektywnej możliwości realizacji zobowiązania, gdyż dotyczą one zdarzeń przyszłych, niepewnych i nierozstrzygniętych jeszcze na korzyść Strony (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. akt II FSK 724/18, Legalis 2622788). Co więcej, w przypadku 8 rat rozłożonych na lata 2023-2026 nie można przewidzieć, jakie będą możliwości płatnicze w kolejnych latach – ustalenie systemu ratalnego powinno dawać obiektywną możliwość oceny zdarzeń przyszłych w kontekście sytuacji finansowej Stowarzyszenia. Stosownie do wyroku wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z siedzibą w Bydgoszczy z dnia 14 listopada 2012 r. (sygn. akt I SA/Bd 770/12, Legalis 1935484) „ulga w postaci rozłożenia na raty powinna być z jednej strony ustalona w takiej wysokości rat, aby strona mogła je spłacać, ale z drugiej strony – by mogła to uczynić w terminie rozsądnym do realnego pozyskania tych środków przez organ podatkowy”.

Na uwagę zasługuje również fakt, że w przypadku udzielenia ulgi Organ jest zobowiązany rozważyć możliwość jej udzielenia, kierując się zarówno żądaniem Wnioskodawcy, jak i biorąc pod uwagę interes budżetu Województwa Świętokrzyskiego. Kwota przypadająca Stowarzyszeniu do zwrotu pochodzi ze środków unijnych, których Instytucja Zarządzająca jest jedynie dysponentem i które mogą być przeznaczone jedynie na wydatki uznane za kwalifikowane w danym działaniu programu operacyjnego i zgodnie z warunkami dofinansowania wskazanymi w umowie o dofinansowanie. Wydatkowanie i rozliczenie przyznanego dofinansowania musi przebiegać w okresie programowania, a środki wydatkowane w sposób nieprawidłowy muszą zostać zwrócone do budżetu Unii Europejskiej na koniec danego okresu programowania. Choć decyzje o zastosowaniu ulg w spłacie zobowiązań oparte są na tzw. uznaniu administracyjnym, to wierzyciel, którym w przedmiotowej sprawie jest Województwo Świętokrzyskie – w przeciwieństwie do wierzyciela w cywilnoprawnych stosunkach zobowiązaniowych – nie ma swobody w dysponowaniu wierzytelnością publicznoprawną, szczególnie że wierzytelność ta dotyczy środków publicznych stanowiących niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym, których Organ jest jedynie dysponentem. W przypadku braku odzyskania tych środków przez Instytucję Zarządzającą zobowiązania te obciążają budżet Województwa, chyba że Instytucja Zarządzająca nie odzyska ich pomimo wykorzystania wszelkich dostępnych środków, w tym postępowania egzekucyjnego i przyjętych form zabezpieczeń.

Mając powyższe na względzie, Instytucja Zarządzająca wnikliwie przeanalizowała okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę zarówno sytuację finansową, jak i okoliczności powstania zobowiązania i nie znalazła żadnych podstaw uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, które przemawiałyby za udzieleniem Stowarzyszeniu ulgi. Należność powstała w pełni z przyczyn leżących pod stroniem Wnioskodawcy, który miał świadomość, że odpowiedzialność za właściwą realizację umowy o dofinansowanie spoczywa na nim i to on ponosi konsekwencje finansowe w przypadku wykorzystania środków niezgodnie z procedurami. Przyznanie wnioskowanej ulgi stanowiłoby zatem wyraz akceptacji dla nienależytego wywiązywania się z zobowiązań umownych, co nie znajduje aprobaty w aspekcie społecznym. W takiej sytuacji bowiem ochronie podlegałyby wyłącznie indywidualny interes Beneficjenta kosztem interesu społecznego. Udzielenie wnioskowanej ulgi byłoby wysoce niepożądane z punktu widzenia wartości wspólnych dla całego społeczeństwa (sprawiedliwość, bezpieczeństwo, zaufanie obywateli do organów władzy) jak i przejrzystości reguł i procedur przy ocenie realizacji projektów oraz zasady równego traktowania wszystkich beneficjentów środków unijnych, którzy wywiązują się z realizacji zobowiązań.

Organ zwraca uwagę na fakt, że oprócz dwóch wpłat dokonanych w (...) 2021 roku Stowarzyszenie nie podjęło jakiegokolwiek dobrowolnych wpłat w celu chociażby częściowego uregulowania zaległości i wykazania choćby najmniejszych przejawów woli spłaty zobowiązania, co uwiarygodniłoby chęć spłaty należności w ratach według harmonogramu zaproponowanego przez Stronę. Ponadto, pomimo zapewnienia zawartego we wniosku z dnia (...) 2021 roku, że dołoży wszelkich starań, aby sukcesywnie spłacać zobowiązania, Wnioskodawca nie uprawdopodobnił w żadnej mierze, że dysponuje środkami, z których jest w stanie spłacać należność rozłożoną na raty według zaproponowanego przez siebie harmonogramu. Rozłożenie na raty zapłaty zaległości jest ulgą, której zastosowanie ma sens tylko w sytuacji, gdy zobowiązany wskaże możliwość poniesienia rat i dochowania terminu płatności, a to w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło.

Ponadto, Instytucja Zarządzająca podkreśla, że pomimo wezwań ze strony Organu, Strona nie przedłożyła jakiegokolwiek dokumentacji na potwierdzenie swojej aktualnej sytuacji finansowej. Z dokumentacji, którą dysponuje IZ wyraźnie wynika, że sytuacja, w której znalazł się Wnioskodawca nie jest efektem nagłych, losowych ani nadzwyczajnych czy

wyjątkowych okoliczności, lecz skutkiem podejmowanych działań gospodarczych i finansowych. Co więcej, sprawozdania finansowe nie wskazują na trudną sytuację finansową Stowarzyszenia, a wręcz przeciwnie – od trzech lat notuje dodatni wynik finansowy. Gdyby nawet – hipotetycznie – taka sytuacja miała miejsce, to nie każde trudności finansowe Strony uzasadniają zastosowanie instytucji ulgi, ale tylko takie, które spowodowane są nadzwyczajnymi zdarzeniami losowymi, a to w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca.

Mając na uwadze wszystkie okoliczności sprawy, Instytucja Zarządzająca nie znalazła żadnych podstaw uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi do udzielenia Stowarzyszeniu ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca orzeka jak w sentencji.

POUCZENIE

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym. Zgodnie z art. 129 § 2 k.p.a. w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 61 ust. 5 u.f.p., w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 k.p.a. w zw. z art. 67 ust. 1 u.f.p. w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, z późn. zm.), zwanej dalej:

„p.p.s.a.”, jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 p.p.s.a. Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodnie z § 2 ust. 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 roku poz. 535) wpis od skargi wynosi 200 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

**Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego
Andrzej Bętkowski
(dokument podpisano elektronicznie)**

Decyzję otrzymują:

- 1) Strona: Stowarzyszenie (...) z siedzibą w (...) – 1 egz.
- 2) a/a